

OPTAG OG FULDFØRELSE PÅ ERHVERVS- UDDANNELSERNE

*Status anno 2022 på ambitionerne om at flere skal
have en erhvervsuddannelse*

INDHOLD

BAGGRUND OG RESUMÉ	3
OPTAG PÅ EUD UMIDDELBART EFTER GRUNDSKOLEN	5
ANDEL, DER FULDFØRER ELLER STADIG ER I GANG MED EN EUD FEM ÅR EFTER START	13
DATA OG METODE	17
LITTERATURLISTE.....	21
BILAG	22

BAGGRUND OG RESUMÉ

I mange år har der været fokus på at øge søgningen til og mindske frafaldet fra erhvervsuddannelserne (eud). Den seneste reform af eud, ”Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser” (2014), havde netop fokus på at gøre eud til et mere attraktivt uddannelsesvalg.

Reformens målsætning er, at andelen af unge, der søger eud som førsteprioritet efter 9. eller 10. kl., ligger på 25 pct. Ifølge Børne- og Undervisningsministeriet er denne andel steget en smule fra 18,8 pct. i 2013 til 20,0 pct. i 2022, men er således stadig langt fra målsætningen. Andelen af elever, der fuldfører eud, har i mange år ligget stabilt på omkring 55 pct., men har siden 2015 været svagt stigende og ligger nu på 59 pct. Her er der også stadig et stykke vej til målet om, at 67 pct. skal fuldføre eud i 2025.

Samtidig har flere nyere analyser estimeret, at der vil blive en betydelig mangel på faglærte i fremtiden, idet man forventer, at der er flere med faglært baggrund, der forlader arbejdsmarkedet frem mod 2030, end der kommer nyuddannede faglærte til. Omfanget af mangelsituationen varierer en smule fra analyse til analyse, men en mangel på omkring 80-100.000 faglærte har været fremført (AE, 2021; IRIS Group and HBS Economics, 2021).

Der er derfor stadig behov for at se på, hvordan man kan tiltrække og fastholde flere på eud. En central udfordring her er dog, at eud er mange meget forskelligartede uddannelser inden for mange forskellige brancher og fagligheder, hvilket gør det meget vanskeligt at løse dette med tiltag, der er rettet mod alle uddannelserne på én gang.

Men hvis vi ser nærmere på, hvordan det fx går i de enkelte kommuner, er der klare eksempler på, at udviklingen i søgningen til eud faktisk er markant over landsgennemsnittet. Og spørgsmålet er, om andre kan lære af de eksempler, hvor det faktisk er lykkedes at tiltrække og fastholde flere unge ift. eud.

Denne analyse ser derfor nærmere på, hvordan det faktisk går med optaget til og frafaldet på eud på tværs af henholdsvis kommuner og hovedområder. Analysen viser bl.a., at der er nogle kommuner, der faktisk formår at få flere unge end forventet til at starte på eud, når man tager højde for de baggrundskarakteristika, der kendetegner kommunens børn og forældre. Analysen viser desuden, at andelen af elever, der er faldet fra eud efter fem år, ser ud til at være faldet i de seneste år.

Hovedkonklusionerne er som følger:

- I de sidste ca. fem år er hver femte elev, der afslutter grundskolen, startet på eud som deres første ungdomsuddannelse. Der er dog markante kommunale forskelle, hvor andelen af unge, der starter på eud, er størst i Vestjylland og på Vestsjælland sammen med de fynske kommuner, der omkredser Odense Kommune. Mange kommuner i og omkring København, særligt nord for, har små andele af unge med mindre end hver femte og ned til kun 5 pct. af de unge, der starter på eud.
- Over de seneste ti år er andelen af unge, der starter på eud efter grundskolen, steget i seks kommuner, mens de resterende har oplevet et fald. Faldene er igen koncentreret særligt omkring København samt Lolland-Falster.

- En del af de kommunale forskelle er forklaret ved, at der også er forskel på de unge fra kommune til kommune, hvad angår fx forældrenes uddannelsesniveau. Hvis man tager højde for disse forskelle, er der dog kommuner, hvor flere elever end forventet begynder på en eud. Det gælder kommuner som fx Lemvig, Frederikssund og Horsens, hvor en del flere unge end forventet starter på eud efter grundskolen.
- Frederikssund og Lemvig Kommune er også de kommuner, hvor andelen af unge, der starter på eud, er steget mest over de seneste ti år taget de unge i de forskellige kommuner i betragtning. Der er faktisk kun seks kommuner, der har formået at løfte den samlede andel af unge, der starter på eud, i denne periode. I de øvrige kommuner er andelen af unge, der starter på eud, faldet med op mod næsten det halve.
- Andelen af elever, som fuldfører eller stadig er i gang med en eud fem år efter start, har siden 2008 været faldende. Blandt dem, der startede på eud i 2008, havde ca. 58 pct. enten fuldført eller var stadig i gang fem år efter, mens denne andel var faldet til under 50 pct. blandt dem, der startede i 2014. Siden da er andelen dog steget lidt igen, og for dem, der startede i 2016, ligger andelen på 55 pct. Dette er sammenfaldende med, hvornår de første elever startede på eud efter den seneste reform. Tendensen er den samme, uanset hvilket hovedområde eleverne er startet på.

Analysen er udarbejdet af Tænk tanken DEA og udgivet som en del af Center for Viden om Erhvervsuddannelser (CEVEU).

OPTAG PÅ EUD UMIDDELBART EFTER GRUNDSKOLEN

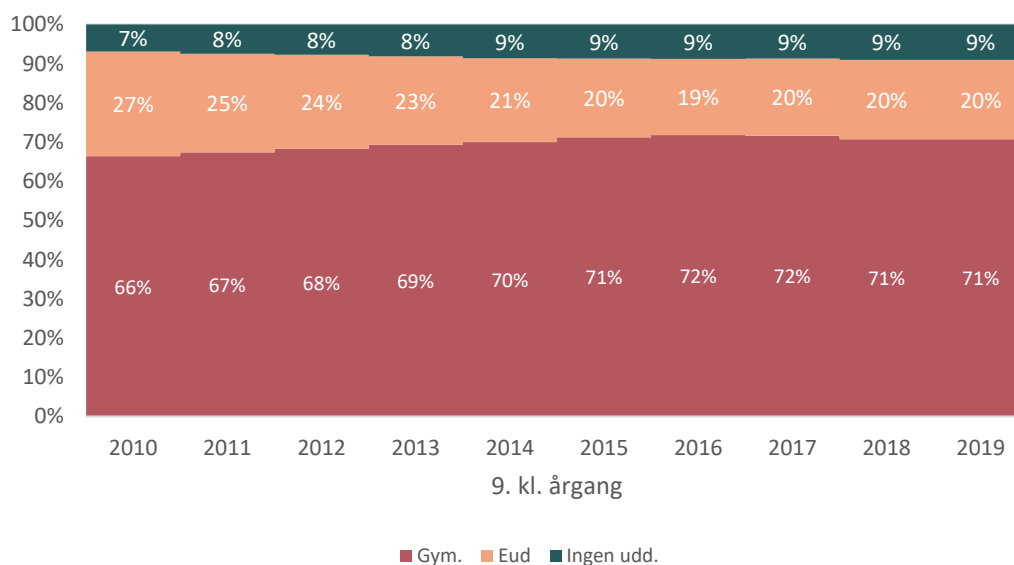
Kapitlet viser, at andelen af unge, der starter på eud umiddelbart efter grundskolen, har ligget konstant på ca. 20 pct. de seneste år. Samtidig er der markante kommunale forskelle i andelen af unge, der starter på eud med de største andele i Vestjylland og Vestsjælland. Samtidig er der dog nogle andre kommuner, hvor andelen af unge, der starter på eud, faktisk ligger relativt højt, hvis man tager højde for forskelle blandt de unge på tværs af kommunerne.

Ca. hver femte ung starter på eud som første ungdomsuddannelse efter 9. kl.

Langt de fleste unge starter på en gymnasial uddannelse, når vi ser på den første ungdomsuddannelse, som unge starter på som den første, senest to år efter at de har afsluttet 9. kl. i grundskolen, jf. Figur 1. Blandt de elever, der afsluttede 9. kl. i 2019, startede 71 pct. på en gymnasial uddannelse senest to år efter, mens kun 20 pct. startede på en eud.

Andelen af unge, der starter på en eud som deres første ungdomsuddannelse, har været svagt faldende i den første halvdel af 2010'erne. Dette er sket, dels fordi andelen af unge, der starter på en gymnasial uddannelse, steg i samme periode, dels fordi andelen af unge, der ikke går i gang med en ungdomsuddannelse senest to år efter 9. kl., er steget en smule. Andelen, der starter på eud, har de seneste år stabiliseret sig på omkring 20 pct.

Figur 1 // Andel af unge, der starter på en ungdomsuddannelse senest to år efter 9. kl.

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl.

Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

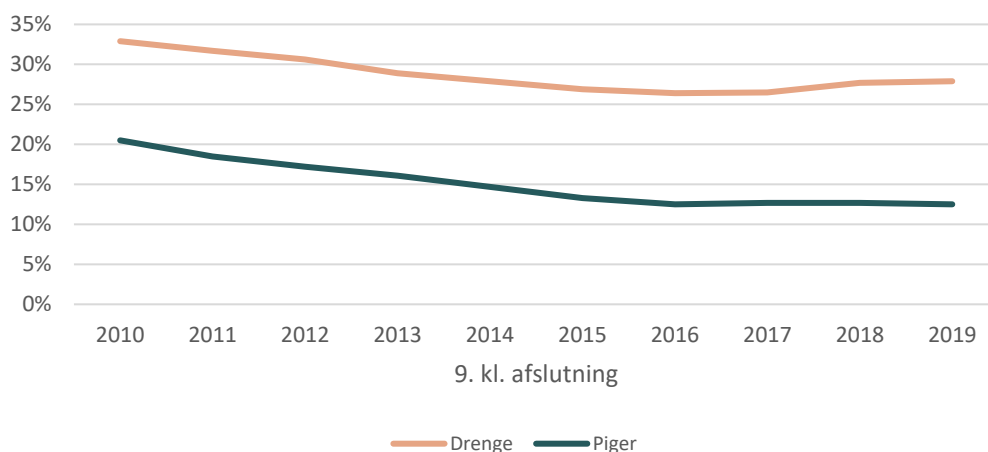
Kønsfordeling blandt eud-elever er mere skæv i dag end for ti år siden

Der har altid været en mindre andel piger end drenge, der påbegyndte en eud. Men forskellen i optaget mellem drenge og piger er blevet en anelse større de seneste ti år.

Både andelen af drenge og andelen af piger, der starter på eud efter grundskolen, er mindre for unge, der afsluttede 9. kl. i 2019, hvis vi sammenligner med 2010, jf. Figur 2. Andelen af drenge, der starter på eud, er faldet fra 32 til 27-28 pct. siden 2010, mens pigernes andel er faldet fra 20 til 13 pct.

Andelen af drenge, der starter på eud, er dog steget en smule, når vi ser de unge, der afsluttede 9. kl. i 2016 og frem. Andelen er kun stagneret for pigernes vedkommende. Igennem alle årene har andelen af drenge, der starter på eud som deres første ungdomsuddannelse, ligget højere end pigernes andel med en forskel på 15 procentpoint blandt unge, der afsluttede 9. kl. i 2019.

Figur 2 // Andel af unge, der starter på eud, senest to år efter 9. kl. opdelt efter køn

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

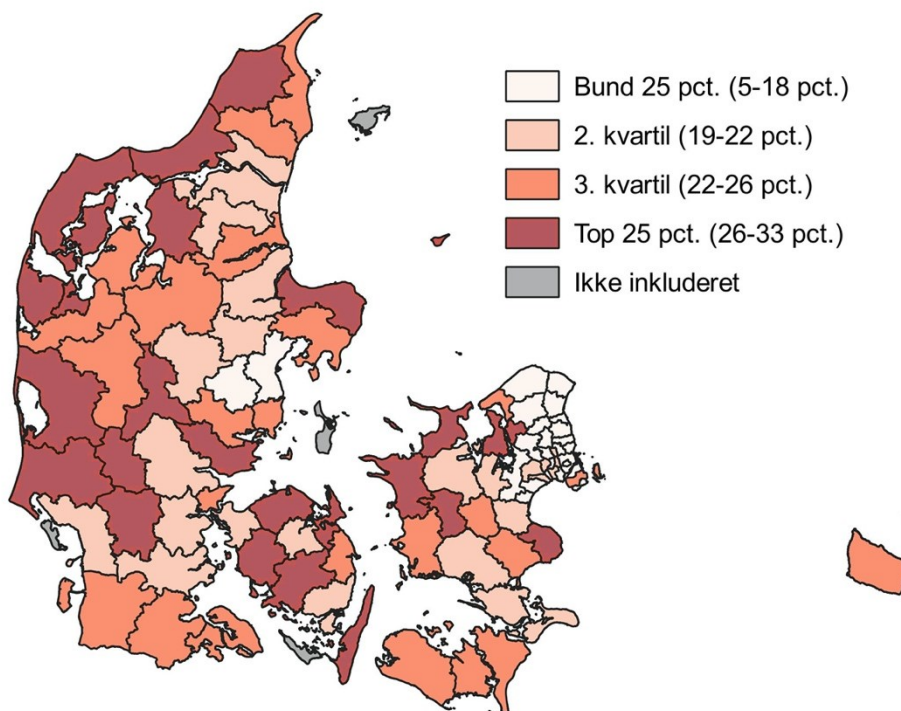
Anm.: Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

Store kommunale forskelle på overgang fra grundskolen til eud

Andelen af unge, der starter på eud efter grundskolen, varierer betragteligt alt efter de unges bopælskommune, jf. Figur 3. Fx starter 5 pct. af de unge i Gentofte Kommune på eud som deres første ungdomsuddannelse, mens hver tredje ung fra henholdsvis Langeland og Lemvig Kommune gør det samme.

Andelen af unge, der starter på eud, er mindst i kommunerne i og nord for København samt i Aarhus. Omvendt har kommunerne i Vestjylland og Vestsjælland typisk relativt store andele sammen med de fynske kommuner, der omkredser Odense Kommune.

Figur 3 // Andel af unge, der starter på eud, senest to år efter 9. kl. opdelt efter bopælskommune

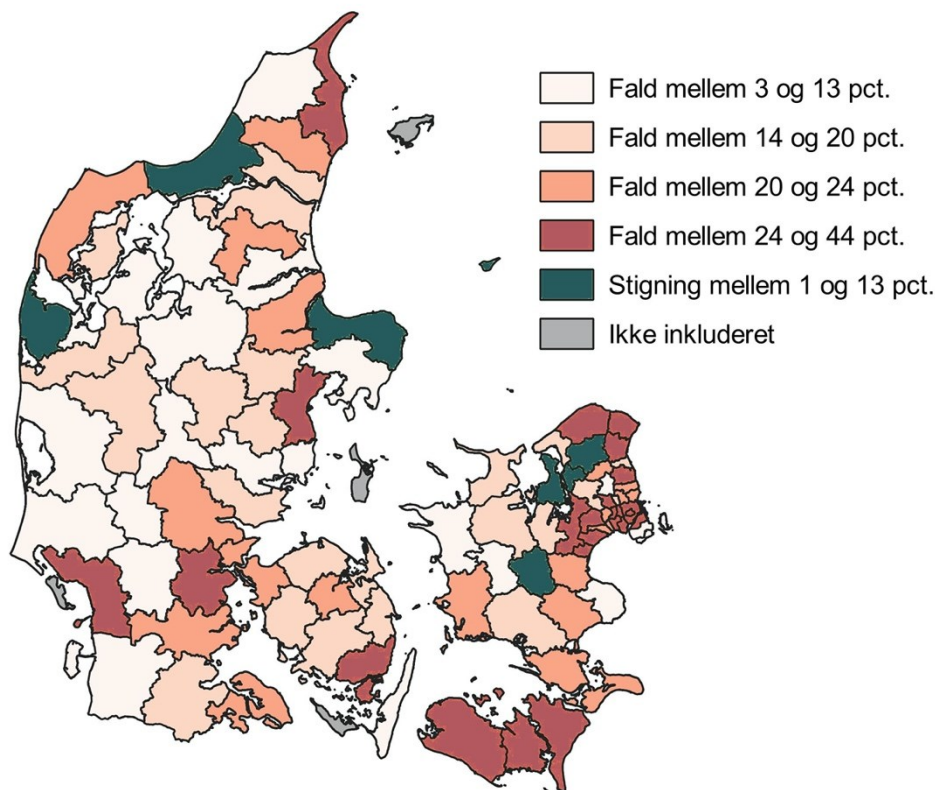

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beregnet på baggrund af unge, der afsluttede 9. kl. i 2017-2019. Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

Andelen af unge, der starter på eud efter 9. kl., er faktisk steget i seks kommuner over de seneste ca. ti år til trods for nedadgående tendens på landsplan, jf. Figur 4. Den største relative stigning er sket i Lemvig Kommune, hvor andelen er steget med ca. 13 pct., efterfulgt af Frederikssund Kommune med 11 pct.

Figur 4 // Ændring i andelen af unge, der starter på eud, senest to år efter 9. kl. opdelt efter bopælskommune fra 9. kl.-årgangene 2010-2012 til årgangene 2017-2019

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beregnet på baggrund af unge, der afsluttede 9. kl. i henholdsvis 2010-2012 og 2017-2019. Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

De kommunale forskelle i andelen af unge, der starter på eud efter grundskolen, afspejler bl.a. forskelle i forældrenes uddannelsesniveau. Blandt unge, hvor mindst én forælder har en videregående uddannelse, er det kun omkring hver ottende, der starter på eud. I de familier, hvor forældrene selv har en eud som den højeste fuldførte uddannelse, ligger andelen på knap hver tredje.

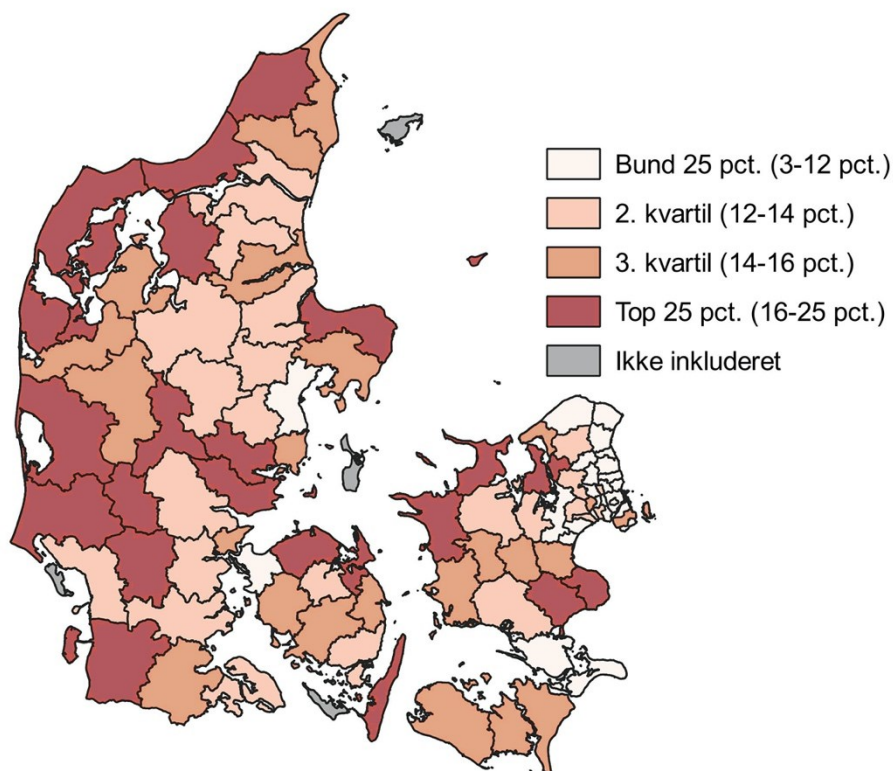
Få unge, hvis forældre har en videregående uddannelsesbaggrund, vælger at starte på eud i kommunerne nord for København

En hypotese kunne derfor være, at da andelen af unge, hvis forældre har en videregående uddannelse, er relativt stor i bl.a. kommunerne nord for København, er det en stærkt medvirkende årsag til de relativt små andele af unge fra disse kommuner, der starter på eud efter grundskolen.

Blandt unge, hvor mindst én forælder har en videregående uddannelse, er andelen af unge, der starter på eud, dog relativt lille i bl.a. kommunerne nord for København, jf. Figur 5. Så kommunerne nord for København har ikke alene relativt mange unge, hvis forældre har en videregående uddannelsesbaggrund, men sammenlignet med de øvrige kommuner i Danmark er der også relativt få af de unge, der starter på eud efter grundskolen.

Figur 5 // Andel, der starter på eud, senest to år efter 9. kl., blandt unge, hvor mindst én forælder har en videregående uddannelse, opdelt efter bopælskommune

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

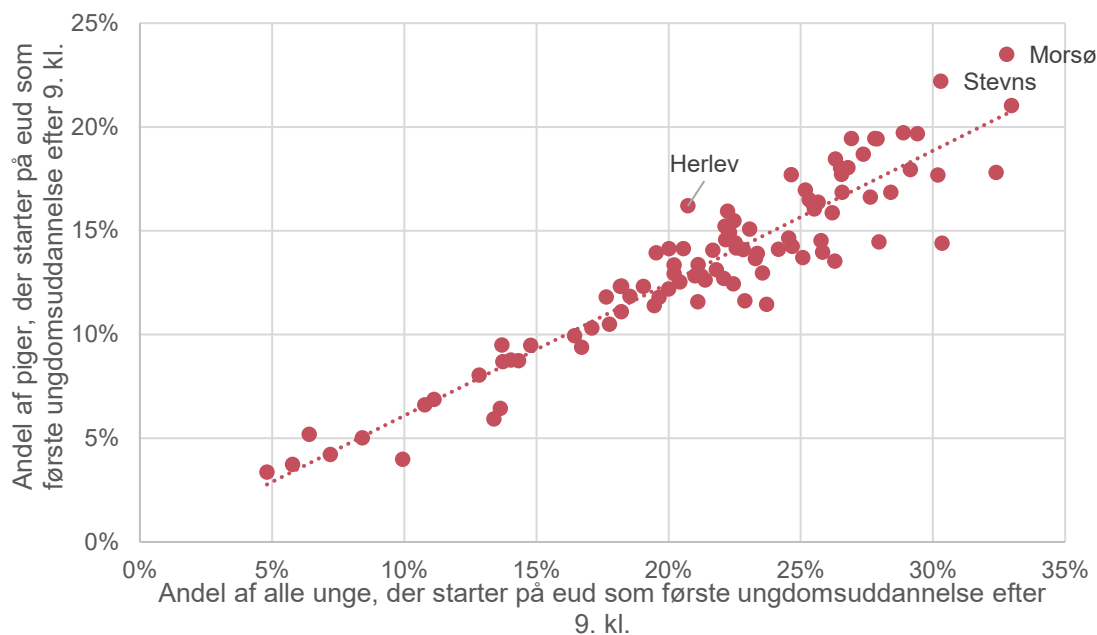
Anm.: Beregnet på baggrund af unge, der afsluttede 9. kl. i 2017-2019. Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

Kommuner med høj overgang til eud er typisk kendetegnet ved, at relativt mange piger starter på eud

Der er en tydelig sammenhæng mellem andelen af alle unge fra en given kommune, der starter på eud efter grundskolen, og andelen af piger, der gør det, jf. Figur 6. Dvs. at kommunerne med de største andele af unge, der starter på eud efter grundskolen, også har de største andele af piger, der gør det samme.

Nogle kommuner har dog en markant større andel af piger, der starter på eud, end man umiddelbart kunne forvente, når man tager højde for kommunens samlede andel af unge, der starter på eud. Fx har Morsø og Stevns Kommune relativt store andele af unge, der starter på eud, bl.a. på baggrund af, at der er relativt mange piger – mere end hver femte – der starter på eud fra disse kommuner. Der er også relativt mange piger fra en kommune som Herlev Kommune, der vælger at starte på eud, når man ser på den samlede andel af unge fra kommunen, der vælger dette.

Figur 6 // Sammenhæng mellem andel af henholdsvis alle unge og piger, der starter på eud, senest to år efter 9. kl., opdelt efter bopælskommune

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beregnet på baggrund af unge, der afsluttede 9. kl. i 2017-2019. Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

Frederikssund, Lemvig og Horsens Kommune er eksempler på kommuner, hvor andelen af unge, der starter på eud, umiddelbart ligger højere end forventet

Vi har indtil nu set, at der er relativt store kommunale forskelle ift. andelen af unge, der starter på eud efter grundskolen. En del af disse forskelle er forklaret ved forskelle i karakteristika blandt de unge og deres forældre, fx forældrenes uddannelsesniveau. Og hvis vi tager højde for de forskelle, træder der kommuner frem, der måske ikke har de største andele af unge, der starter på eud, når vi sammenligner generelt, men faktisk klarer sig relativt godt, hvis vi tager deres udgangspunkt i betragtning.

Vi opstiller derfor en simpel regressionsmodel, der estimerer sammenhængen mellem, om den enkelte unge starter på eud eller ej efter grundskolen, og en række baggrundskarakteristika såsom den unges køn, karaktersnit fra 9. kl. samt forældrenes uddannelsesniveau og ægteskabelige status. Og holder det forventede niveau fra denne model op imod den enkelte kommunes faktiske andel, der starter på eud.¹

Lemvig Kommune er den kommune, der klarer sig bedst, jf. Tabel 1. 30 pct. af de unge fra Lemvig Kommune starter på eud mod et forventet niveau på 25 pct. Lemvig Kommune er dog også en af kommunerne med de allerstørste andele af unge, der faktisk starter på eud. Men ved at sammenligne kommunernes faktiske niveau med det forventede niveau fra modellen kan vi se, at de andre fire kommuner, hvor den positive forskel mellem det faktiske og det forventede niveau er størst, faktisk ikke er blandt de fem kommuner med de største andele i Danmark. Så her

¹ Se "Data og metode" for yderligere gennemgang af modellen og dens resultater.

er der altså tale om kommuner, der ikke har de største andele af unge, der starter på eud, hvis vi bare sammenligner de kommunale andele overordnet set, men faktisk klarer relativt godt, givet de unge, der bor i kommunen.

Andelen af unge, der starter på eud i Horsens Kommune, ligger på 25,5 pct., hvilket placerer Horsens Kommune som nr. 27, hvis vi alene ser på den faktiske andel af unge. Men sammensætningen af de unge i Horsens Kommune gør, at den forventede andel kun ligger på 21,5 pct., hvilket betyder, at Horsens Kommune rent faktisk klarer sig femtebedst af alle landets kommuner, hvis man ser på forskellen mellem den faktiske og den forventede andel af unge, der starter på eud.

Tabel 1 // De fem kommuner med den største positive forskel mellem den faktiske og den forventede andel af unge, der starter på eud senest to år efter 9. kl.

	Faktisk	Forventet	Faktisk rangering
Lemvig	30,3 %	24,7 %	4
Frederikssund	27,9 %	23,4 %	12
Kerteminde	27,8 %	23,5 %	13
Hedensted	27,6 %	23,5 %	14
Horsens	25,5 %	21,5 %	27

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Note: Beregnet på baggrund af unge, der afsluttede 9. kl. i 2017-2019. Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

Når vi ser på udviklingen siden 2010, er Frederikssund Kommune den kommune, hvor forskellen mellem den faktiske og den forventede andel er steget mest over de seneste ti år, jf. **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** For årgangene 2010-2012 var der faktisk lidt færre unge, der startede på eud i Frederikssund Kommune sammenlignet med forventede niveau – 25,2 pct. mod 26,9 pct. For de seneste årgange er dette vendt, så Frederikssund Kommune nu er kendetegnet ved at have en større andel af unge end forventet, der starter på eud. Det samme gør sig gældende for Lemvig og Ringsted Kommune.

Tabel 2 // De fem kommuner, hvor forskellen mellem den faktiske og den forventede andel af unge, der starter på eud, er steget mest fra 9. kl.-årgangene 2010-2012 til årgangene 2017-2019

	Årgangene 2010-2012		Årgangene 2017-2019	
	Faktisk	Forventet	Faktisk	Forventet
Frederikssund	25,2 %	26,9 %	27,9 %	23,4 %
Lemvig	26,9 %	27,1 %	30,3 %	24,7 %
Stevns	33,1 %	31,8 %	30,3 %	26,4 %
Dragør	13,8 %	18,2 %	13,4 %	15,5 %
Ringsted	24,9 %	27,4 %	25,2 %	25,3 %

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

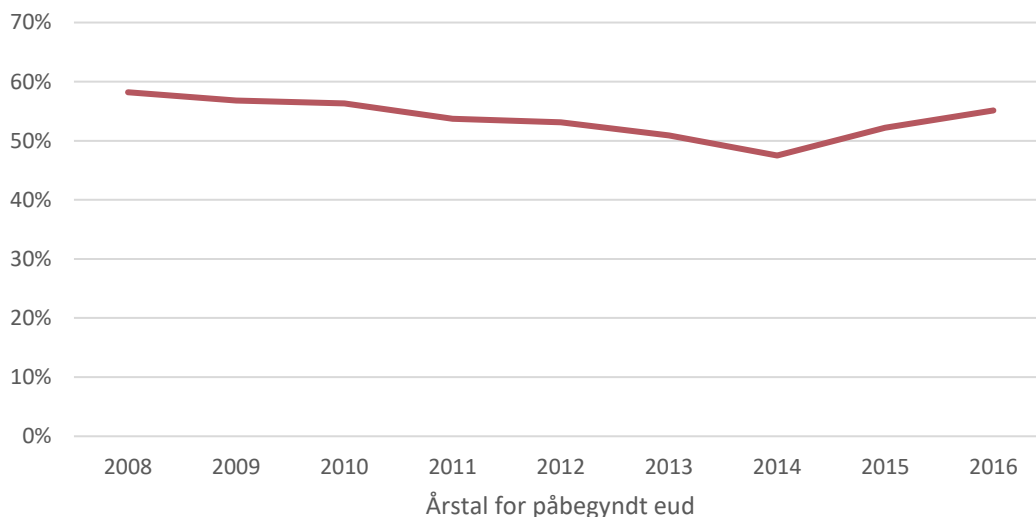
Note: Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

ANDEL, DER FULDFØRER ELLER STADIG ER I GANG MED EN EUD FEM ÅR EFTER START

I dette kapitel ser vi nærmere på, hvor mange elever der henholdsvis fuldfører og falder fra en eud.² Overordnet set viser kapitlet, at andelen af unge, der falder helt fra eud, er reduceret de seneste år, uanset hvilket hovedområde de starter inden for.

Andelen af elever, der startede på eud i 2016, og som enten har fuldført eller stadig er i gang med en eud fem år efter, ligger på 55 pct., jf. Figur 7. Denne andel har været stigende siden 2014, hvor den var 48 pct. I perioden fra 2008 til 2014 faldt andelen fra 58 pct. til 48 pct. Den større andel af elever, der fuldfører eud blandt dem, der er startet i 2015 og 2016, er samtidig sammenfaldende med elever, der er startet på eud efter den seneste reform.

Figur 7 // Andel, der fuldfører eller stadig er i gang med en eud fem år efter start på grundforløb

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

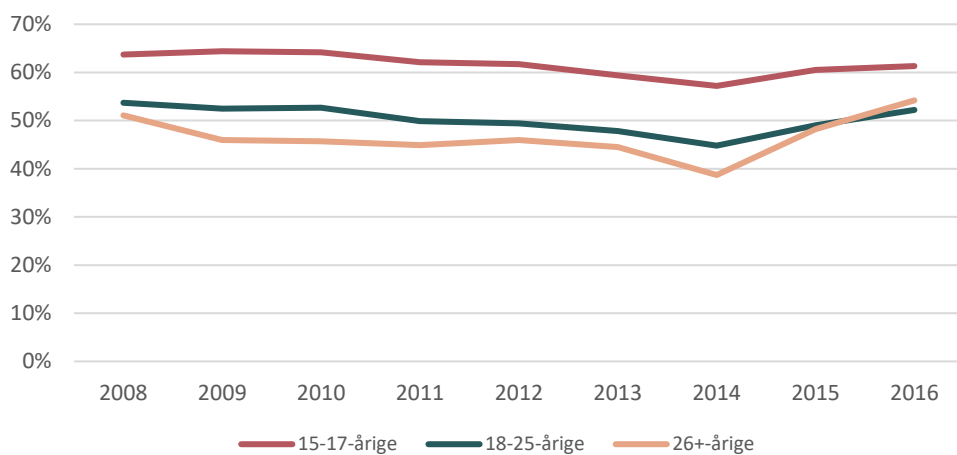
Anm.: Kun personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse ved start på eud er inkluderet. Der bliver udelukkende set på, om en given elev har fuldført eller stadig er i gang med en hvilken som helst eud. En elev er defineret som at starte på grundforløb, hvis elevens seneste uddannelsesstart ikke er et grundforløb på eud inden for de sidste to år.

Elever under 18 år har det mindste frafald

De unge, der er mellem 15 og 17 år på starttidspunktet, er også den aldersgruppe, hvor den største andel, der starter på eud, gennemfører eller stadig er i gang, jf. Figur . For de 15-17-årige, der startede på eud i 2016, havde 61 pct. fuldført eller var stadig i gang fem år efter. Den tilsvarende andel for de to grupper over 18 år lå på 52-54 pct. Siden 2014 er andelen, der fuldfører eller stadig er i gang, steget uanset alder på starttidspunktet.

² Se afsnittet "Data og metode" for flere detaljer og definitioner.

Figur 8 // Andel, der fuldfører eller stadig er i gang med en eud senest fem år efter start, opdelt efter alder på starttidspunkt

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Kun personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse ved start på eud er inkluderet.

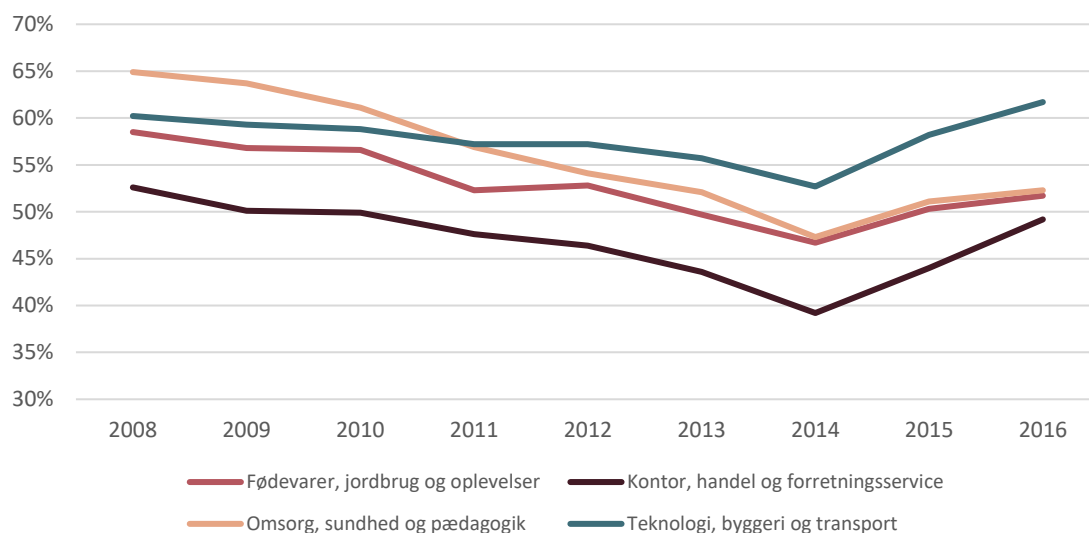
Der bliver udelukkende set på, om en given elev har fuldført eller stadig er i gang med en hvilken som helst eud. En elev er defineret som at starte på grundforløb, hvis elevens seneste uddannelsesstart ikke er et grundforløb på eud inden for de sidste to år.

Større andel af elever, der fuldfører eller stadig er i gang med en eud fem år efter 2015, gælder for alle hovedområder

Andelen af elever, der har gennemført eller stadig er i gang fem år efter, er steget fra 2014 til 2016, uanset hvilket hovedområde elevernes uddannelse ligger inden for, jf. Figur .³ Elever, der starter inden for ”Teknologi, byggeri og transport”, har det mindste frafald, idet der her er den største andel af elever, der fuldfører eller stadig er i gang, nemlig 62 pct. Det er værd igen at understrege her, at vi udelukkende ser på, om en elev har fuldført eller er i gang med en hvilken som helst eud fem år efter start.

³ Analysen anvender hovedområderne fra den seneste reform til at inddele de enkelte uddannelser. Og for at sikre, at vi kan sammenligne tallene over tid, er eleverne fra perioden før reformen også blevet inddelt i de samme hovedområder.

Figur 9 // Andel, der fuldfører eller stadig er i gang med en eud senest fem år efter start, opdelt efter hovedområde ved start

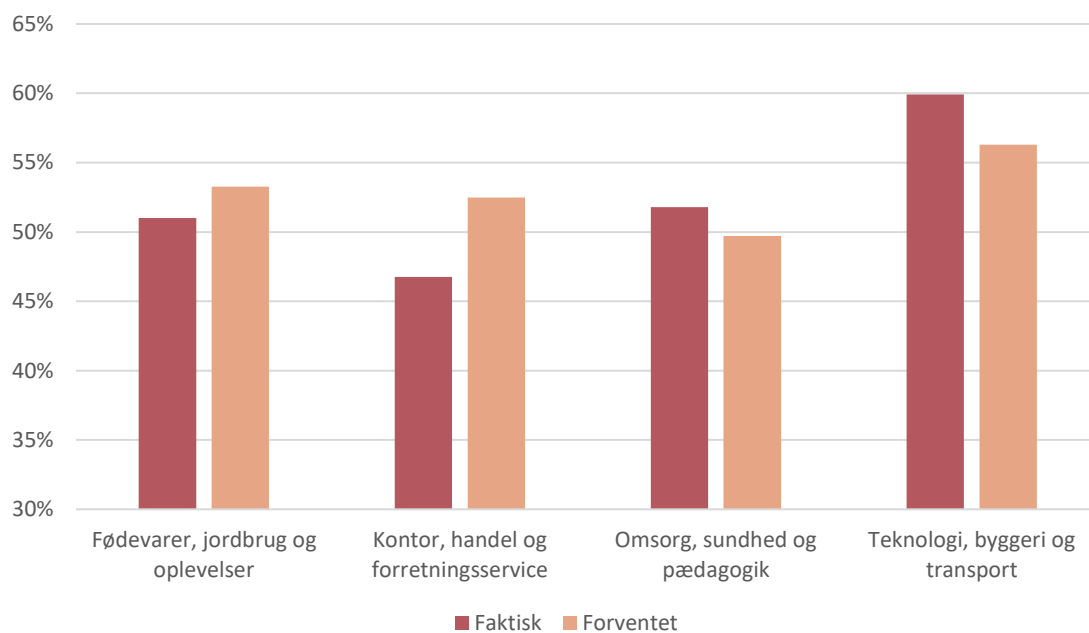

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Kun personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse ved start på eud er inkluderet. Der bliver udelukkende set på, om en given elev har fuldført eller stadig er i gang med en hvilken som helst eud. En elev er defineret som at starte på grundforløb, hvis elevens seneste uddannelsesstart ikke er et grundforløb på eud inden for de sidste to år.

Analysen viser samtidig, at der er en større andel af elever på uddannelser inden for hovedområdet "Teknologi, byggeri og transport", der har fuldført eller stadig er i gang fem år efter start, end det, man kan forvente, jf. Figur 10. Omvendt er der noget færre elever, der fuldfører eud end forventet, baseret på elevernes baggrundskarakteristika, på uddannelser inden for hovedområdet "Kontor, handel og forretningsservice". Overordnet set kan vi dog se, at der ikke er markante forskelle i den forventede andel af elever, der fuldfører eud på tværs af de fire hovedområder. Eleverne, der starter inden for "Omsorg, sundhed og pædagogik", har dog det laveste forventede niveau med 50 pct., mens det tilsvarende niveau for "Teknologi, byggeri og transport" ligger på 55 pct.

Figur 10 // Forskel mellem faktisk og forventet andel af elever, der fuldfører eller stadig er i gang med en eud senest fem år efter start, opdelt efter uddannelsernes hovedområde ved start

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Kun personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse ved start på eud i 2014-2016 er inkluderet. Der bliver udelukkende set på, om en given elev har fuldført eller stadig er i gang med en hvilken som helst eud. En elev er defineret som at starte på grundforløb, hvis elevens seneste uddannelsesstart ikke er et grundforløb på eud inden for de sidste 2 år.

DATA OG METODE

Analysen er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik. Langt de fleste uddannelsesoplysninger i analysen, som fx hvilke personer der starter på eud, og hvornår en person har afsluttet 9. kl., kommer fra elevregistret.

I afsnittet om optag på eud er der fokus på de unge, der afslutter 9. kl., og deres efterfølgende første start på en ungdomsuddannelse. Vi betinger på, at de unge skal være startet på en ungdomsuddannelse senest 30.9., to år efter at de afsluttede 9. kl. Det betyder, at det for langt de fleste unge reelt er 2,25 år siden, at de afsluttede 9. kl. Analysen ser desuden kun på den ungdomsuddannelse, som de unge er registreret som at være startet på først, så det siger ikke noget om, hvilken ungdomsuddannelse de har søgt før start.

Når de unge er opdelt efter baggrundskarakteristika som fx bopælsadresse, er det opgjort i det år, hvor de afslutter 9. kl. De unge kan derfor godt være startet på en ungdomsuddannelse i en helt anden kommune eller landsdel.

Regressionsmodellen, der tager højde for forskelle i baggrundskarakteristika blandt de unge på tværs af kommunerne, er en simpel OLS-model, hvor den afhængige variabel er, om en given ung er startet på eud som den første ungdomsuddannelse eller ej. Modellen estimerer så sammenhængen mellem denne variabel og en række baggrundskarakteristika for de unge som fx køn, etnicitet, karaktersnit og forældres uddannelses- og indkomstniveau.

Der er fx 10 procentpoint mindre sandsynlighed for, at piger starter på eud som den første ungdomsuddannelse, sammenlignet med drenge, jf. Tabel 3. På samme vis har unge af ikke-vestlig herkomst også 10 procentpoint mindre sandsynlighed for at starte på eud sammenlignet med unge af dansk herkomst. Børn, der har en forælder med faglært baggrund, har ca. 1,5 procentpoint større sandsynlighed, mens børn, hvis mor fx har en lang videregående uddannelse (LVU), har 8 procentpoint mindre sandsynlighed. Vi kan også se, at sandsynligheden for at starte på eud falder, i takt med at forældrenes indkomst og de unges karaktersnit i dansk og matematik i 9. kl. stiger.

Tabel 3 // Sammenhæng mellem sandsynlighed for at starte på eud som første ungdomsuddannelse efter 9. kl. og de unges baggrundskarakteristika

	Alle
Pige ift. dreng	-0,100***
Ikke-vestlig oprindelse ift. dansk	-0,096***
Morens uddannelsesniveau ift. ufaglært	
Eud	0,015**
Erhvervsakademi (KVU)	-0,046***
Professionsbachelor (MVU)	-0,059***
Lang videregående udd. (LVU eller ph.d.)	-0,078***
Farens uddannelsesniveau ift. ufaglært	
Eud	0,016**
Erhvervsakademi (KVU)	-0,036***
Professionsbachelor (MVU)	-0,076***
Lang videregående udd. (LVU eller ph.d.)	-0,050***
Forældres indkomst (i 100.000 kr.)	-0,003***
Karaktersnit i dansk og mat. 9. kl.	-0,229***
Konstant	1,408***
Antal observationer	177.064
R²	0,314

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Note: * = 10-pct.-signifikansniveau, ** = 5-pct.-signifikansniveau og *** = 1-pct.-signifikansniveau. Der indgår desuden også karakteristika, om de unge er født i eller uden for Danmark, om deres forældre bor sammen, og hvilket år de har afsluttet 9. kl.

I afsnittet om status fem år efter start på eud ser vi nærmere på de personer, der starter på et grundforløb i et givent år, ift. om de har fuldført eller stadig er i gang med en eud fem år efter. Personer indgår kun som værende startet på eud i et givent år, hvis de påbegynder et grundforløb, og hvis deres seneste uddannelsesstart forud for dette ikke også var et påbegyndt grundforløb inden for de seneste to år.

Dvs. at hvis en person starter på et givent grundforløb lige efter grundskolen, vil dette naturligvis tælle som, at personen starter på eud. Men hvis personen starter på et nyt grundforløb inden for to år fra den første start, vil dette ikke tælle med som en start på eud. Omvendt vil det, hvis personen efter det første grundforløb påbegynder fx en gymnasial uddannelse for derefter igen at starte på et grundforløb, tælle med som en ny start.

Denne definition af at starte på eud er valgt, så en person, der starter på flere grundforløb i træk, kun tæller med én gang frem for at indgå for hver gang, personen starter på eud.

Desuden ser vi bort fra personer, der på starttidspunktet allerede havde en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Ift. om vedkommende har fuldført eller stadig er i gang med en eud fem år efter, behøver der ikke at være sammenhæng mellem den afsluttede eller igangværende eud og det grundforløb, som personen er startet på. Så der kan sagtens være tale om en person, der fx starter på et grundforløb inden for kontor og handel, men fem år efter har fuldført en uddannelse som tømrer. Denne person vil tælle med som havende fuldført eud inden for fem år efter start.

Regressionsmodellen, der tager højde for forskelle i baggrundskarakteristika blandt de unge, er igen en simpel OLS-model, hvor den afhængige variabel er, om en given ung stadig er i gang med eller har fuldført en eud fem år efter start eller ej. Modellen estimerer så sammenhængen mellem denne variabel og en række baggrundskarakteristika for de unge som fx køn, etnicitet og forældres uddannelsesniveau. Givet at der er betydelig aldersforskel mellem de personer, der starter på eud, er der dog en række baggrundsvariable, der modsat den første model ikke er inkluderet her. Der er tale om fx forældrenes indkomstniveau, men også personernes karaktersnit fra grundskolen. Modellen er dog blevet gentaget for de personer, hvor vi har oplysninger om personernes karaktersnit fra 9. kl., uden at det ændrer på resultaterne, ift. når vi ser på tværs af hovedområderne.⁴ Resultaterne fra begge modeller er inkluderet her.

Modellerne viser, at piger fx har en mindre sandsynlighed for at fuldføre en eud, jf. **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet..** Samtidig har personer, hvis mor eller far har en faglært baggrund, også en større sandsynlighed for at gennemføre. Vi kan også se, at når vi inkluderer karaktersnittet fra 9. kl. i dansk og matematik, er der en positiv sammenhæng mellem højere karaktersnit og sandsynligheden for at fuldføre.

---

⁴ Se bilag.

Tabel 4 // Sammenhæng mellem sandsynlighed for at fuldføre eller stadig være i gang med en eud fem år efter start og elevernes baggrundskarakteristika

	Alle	Kun personer med karaktersnit
Pige ift. dreng	-0,067***	-0,081***
Alder	-0,025***	-0,165***
Ikke-vestlig oprindelse ift. dansk	-0,110***	-0,140***
Morens uddannelsesniveau ift. ufaglært		
Eud	0,052***	0,047***
Erhvervsakademi (KVU)	0,060***	0,051*
Professionsbachelor (MVU)	0,025**	-0,003
Lang videregående udd. (LVU eller ph.d.)	-0,026*	-0,03
Farens uddannelsesniveau ift. ufaglært		
Eud	0,061***	0,057***
Erhvervsakademi (KVU)	0,041**	0,037*
Professionsbachelor (MVU)	0,025	0,015
Lang videregående udd. (LVU eller ph.d.)	-0,024**	-0,017
Karaktersnit i 9. kl.		0,005***
Konstant	0,729***	2,048***
Antal observationer	114344	75534
R²	0,037	0,044

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Note: * = 10-pct.-signifikansniveau, ** = 5-pct.-signifikansniveau og *** = 1-pct.-signifikansniveau. Der indgår desuden også karakteristika om fx, hvilket år de starter på eud, og deres bopælskommune på starttidspunktet. Det er kun personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse ved start, der er inkluderet.

LITTERATURLISTE

Danmark mangler 99.000 faglærte i 2030 [WWW Document]. URL https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/media/document/ae_temapublikation_danmark-mangler-99.000-fagl%C3%A6rte-i-2030_web_o.pdf

IRIS Group, HBS Economics, 2021.

Mismatch på det danske arbejdsmarked i 2030.

BILAG

Tabel 5 // De fem kommuner med den største positive forskel mellem den faktiske og den forventede andel af piger, der starter på eud efter grundskolen

	Faktisk	Forventet	Faktisk rangering
Morsø	23,5 %	18,1 %	1
Stevns	22,2 %	17,0 %	2
Frederikssund	19,4 %	14,6 %	8
Sorø	19,4 %	15,2 %	6
Nordfyns	19,7 %	15,7 %	4

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Note: Beregnet på baggrund af unge, der afsluttede 9. kl. i 2017-2019. Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

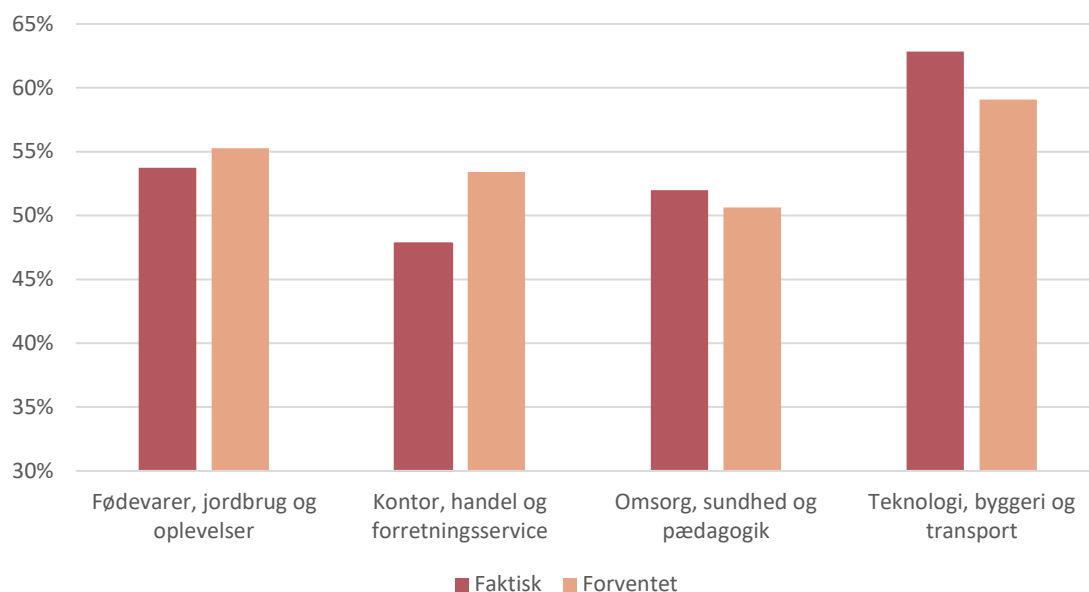
Tabel 6 // De fem kommuner med den største positive forskel mellem den faktiske og den forventede andel af unge med mindst én forælder med videregående uddannelse, der starter på eud efter grundskolen

	Faktisk	Forventet	Faktisk rangering
Morsø	24,5 %	16,5 %	1
Kerteminde	21,5 %	15,4 %	5
Horsens	18,1 %	12,7 %	13
Lemvig	21,6 %	16,5 %	4
Langeland	24,3 %	19,2 %	2

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Note: Beregnet på baggrund af unge, der afsluttede 9. kl. i 2017-2019. Uddannelsesstatus er opgjort pr. 30.9., to år efter at en given person har afsluttet 9. kl. Det betyder, at der faktisk er tale om ca. 2,25 år efter afslutningen af 9. kl. i juni måned.

Figur 11 // Forskel mellem faktisk og forventet andel af elever, der fuldfører eller stadig er i gang med en eud senest fem år efter start, opdelt efter uddannelsernes hovedområde ved start

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Note: Kun personer uden erhvervskompetencegivende uddannelse ved start på eud i 2014-2016, som har et karakter-snit fra 9. kl. fra 2008 og frem, er inkluderet. Der bliver udelukkende set på, om en given elev har fuldført eller stadig er i gang med en hvilken som helst eud. En elev er defineret som at starte på grundforløb, hvis elevens seneste uddannelsesstart ikke er et grundforløb på eud inden for de sidste 2,5 år.